

dobra

MAMA

nr 1 (86) 2026 cena: 5 zł (w tym 8% VAT)

5 zł

CO NOWEGO? W KOLORZE CLOUD DANCER

Przegląd nowinek rynkowych w kolorze roku

STRACH PRZED PORODEM

Czy wiesz, czego tak naprawdę się boisz?

CO SPAKOWAĆ DO SZPITALA?

Niezbędnik mamy i dziecka

ŻYWIENIE DZIECI Z ADHD

Co pomaga, a co jest mitem?

TEMAT NUMERU

Zdrowie psychiczne dzieci

Skąd biorą się trudności i jak
sobie z nimi radzić?

ISSN 2080-5551 INDEKS 256013

9 772080 555268

01

Jak stworzyć emocjonalną apteczkę

i zadbać o odporność emocjonalną dziecka?

Agnieszka Machnicka

edukatorka, trenerka, konsultantka biznesowa i prezeska fundacji Zaczytani.org, z którą od 2013 roku tworzy przestrzeń do edukacji i budowania zdrowych relacji czerpiąc z mocy literatury

Uczymy dzieci tego, jak dbać o ciało: myć ręce, brać leki, odpoczywać, gdy są chore, ale kiedy boli nie brzuch, tylko serce – gdy pojawia się lęk, smutek, porażka albo poczucie winy – często zostają z tym same. Odporność emocjonalna nie jest cechą wrodzoną, to umiejętność, której dziecko uczy się w relacji z dorosłym.

Emocjonalne urazy też wymagają opieki

Psycholog kliniczny dr Guy Winch zwrócił uwagę, że choć fizyczne urazy dzieci traktujemy z troską, ich psychiczne „skaleczenia” często są bagatelizowane. Odrzucenie, samotność, strata, porażka czy niska samoocena bywają zbywane słowami: „nie przesadzaj”, „weź się w garść”. W dobrej wierze, ale bez realnego wsparcia.

W efekcie dzieci uczą się strategii, które nie pomagają: tłumienia emocji, zaprzeczania im, wypierania czy odcinania się od tego, co czują. Tymczasem stłumione emocje nie znikają. Najczęściej się nasilają, prowadząc do większego napięcia, stresu, zamknięcia w sobie i trudności w regulowaniu reakcji.

Dlaczego emocje wciąż są niedoceniane

W szkole dzieci uczą się budowy pantofelka, ale rzadko ktoś pokazuje im, jak nazwać to, co właśnie przeżywają. W kulturze przez lata emocjonalność była utożsamiana ze słabością lub brakiem kontroli. Wielu dorosłych dorastało w przekonaniu, że „lepiej nie czuć nic”. Rodzice często nieświadomie zaprzeczają emocjom dziecka, umniejszają je lub wyśmiewają: „chłopaki nie płaczą”, „nie histeryzuj”, „ja-

kie ty możesz mieć problemy?”. Tymczasem brak konstruktywnych sposobów radzenia sobie z emocjami skazuje dzieci i dorosłych na samotne mierzenie się z presją i trudnościami życia.

Emocje jako fundament odporności

Jak podkreśla Daniel Goleman, nawet 80% sukcesu w dorosłości wiąże się z inteligencją emocjonalną. To ona wpływa na poczucie własnej wartości, relacje, zdolność radzenia sobie ze stresem i adaptację do zmian. Bez emocji nie ma empatii, współpracy ani wewnętrznej równowagi.

Konstruktywne radzenie sobie z emocjami polega na ich dostrzeganiu, nazywaniu i wyrażaniu w sposób, który nie rani ani nas, ani innych.

Konstruktywne radzenie sobie z emocjami polega na ich dostrzeganiu, nazywaniu i wyrażaniu w sposób, który nie rani ani nas, ani innych.

o nich przez metafory ciała: odrzucenie

Emocjonalna apteczka – czego warto uczyć dziecko

Dbaj o higienę psychiczną tak jak o higienę ciała

Psychiczne urazy wymagają takiej samej uwagi jak fizyczne. Pomaga myślenie o nich przez metafory ciała: odrzucenie

działa jak skaleczenie, strata jak złamanie, a uporczywe poczucie winy jak zdrapywanie rany. Niska samoocena osłabia psychiczny „układ odpornościowy”, dlatego nie warto jej bagatelizować.

Nazywaj emocje, rozmawiaj o nich i dawaj czas na refleksję

Warto uczyć się rozpoznawania i nazywania emocji — swoich i dziecka — oraz ciekawości wobec tego, co one mówią o sytuacji i potrzebach. Pomaga szukanie źródła emocji: konkretnego bodźca, słów, tonu głosu czy zdarzenia. Dobrym ćwiczeniem są rozmowy o emocjach bohaterów książek, bajek czy filmów.

Traktuj emocje jak ważne wiadomości

Emocje są jak kontrolki w samochodzie — informują, co dzieje się „pod maską”. Złość sygnalizuje przekroczone granice i niezaspokojone potrzeby, smutek zaprasza do zatrzymania i regeneracji, radość daje energię i motywację, a strach ostrzega lub informuje o rozwoju. Żadna z tych emocji nie jest błędem.

Łącz emocje z sygnałami z ciała

Emocje zawsze mają swój ślad w ciele: w oddechu, napięciu mięśni czy doznaniach z brzucha. Uczenie dziecka zauważania tych sygnałów pomaga szybciej rozpoznać, co się z nim dzieje. Skurcz w żołądku może oznaczać lęk, a napięte ramiona — złość lub stres.

Pozwól emocjom przepływać

Emocji nie trzeba zatrzymywać ani odpychać — można je przeżywać. Pomagają w tym świadomy oddech, obserwacja myśli, kontakt z ciałem czy metafora chmur płynących po niebie. Warto zauważyć, czy emocje są tłumione, czy rzeczywiście doświadczane.

Nie dziel emocji na dobre i złe

Każda emocja jest potrzebna i ma sens — sam fakt jej odczuwania jest wystarczającym powodem, by ją uznać. Zaprzeczanie uczuciom dziecka nie sprawi, że one znikną, lecz że dziecko poczuje się niezrozumiane i bezradne. Zamiast „nie bój się” czy „nie smuć się” lepiej powiedzieć: „widzę, że jest ci trudno”.

Bądź odpowiedzialny za swoje zachowanie

Akceptacja emocji nie oznacza zgody na każde zachowanie. Można czuć złość, ale nie wolno ranić innych. Ważne jest rozróżnienie między przeżywaniem emocji a sposobem ich wyrażania — to fundament bezpieczeństwa i odpowiedzialności.

Ucz się regulować emocje

Regulacja emocji przypomina regulowanie światła lub głośności — chodzi o dostosowanie, nie o wyłączenie. Pomagają w tym oddech, ruch, relaksacja, rozmowa, kontakt z innymi i proszenie o pomoc. Trzeba pamiętać, że każda zmiana i adaptacja wiąże się z emocjami i stresem — to naturalna część rozwoju.

Na koniec warto zapamiętać jedno: to, co najbardziej wzmacnia odporność emocjonalną dziecka, to bliskość, bezpieczeństwo, zdrowe relacje, poczucie humoru, samoakceptacja i zabawa.

mgr farm.
Magdalena Wojciechowska-Budzisz
farmaceutka, specjalistka
w dziedzinie medycyny naturalnej oraz homeopatii.
boiron.pl

Stres i niepokój u dzieci – kiedy są normą rozwojową, a kiedy sygnałem ostrzegawczym?

Dzieci reagują na stres inaczej niż dorośli. Stres i niepokój u dzieci wynikają z intensywnego rozwoju układu nerwowego. Dziecko, wraz z wiekiem, coraz silniej doświadcza własnych emocji i potrzeb, lecz jednocześnie nadal ma bardzo ograniczone zdolności, aby sobie z nimi poradzić. Reakcje stresowe mogą się objawiać drażliwością, płaczem, wybuchami złości czy problemami ze snem i apetytem. Nadmiar bodźców, zmiany w otoczeniu, presja czy brak poczucia bezpieczeństwa również mogą zwiększać napięcie. Niepokój wykracza poza normę, gdy objawy są częste, intensywne i długotrwałe. Kluczową rolę pełni tu obecność wspierającego rodzica/opiekuna, który rozumie mechanizmy dojrzewania emocjonalnego dziecka. Dużą wartość niesie również włączenie do terapii naturalnych metod leczniczych, bezpiecznych dla dzieci, np. leków homeopatycznych lub dobranych do wieku ziół.

Na stronie www.magicznydom.zaczytani.org udostępniono bezpłatną publikację edukacyjną „Magiczny Dom”, zawierającą bajkę, wstęp do bajkoterapii oraz artykuł o edukacji emocjonalnej dzieci.

